

REGULERINGSKOMMISSIE VOOR ENERGIE IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

**Studie op eigen initiatief (BRUGEL-STUDIE-
20230912-47)**

**betreffende de denkpistes met het oog op de aanpassing van
de verdeling van bepaalde kosten tussen elektriciteit en gas
in het kader van de energietransitie in het Brussels
Hoofdstedelijk Gewest**

12/09/2023

Inhoudsopgave

1	Juridische grondslag.....	3
2	Aanleiding voor deze studie	4
3	Beoogde pistes op het niveau van de wetsbepalingen	4
3.1	De wegenisretributies.....	4
3.2	De openbare dienstverplichtingen.....	6
3.3	De rechten bedoeld in de artikelen 26 en 20septiesdecies.....	7
3.4	Globale benadering.....	7
4	Pistes voor tarifiering.....	9
4.1	Verdeling van de gemengde kosten.....	9
4.2	De tariefsaldi	12
5	Conclusies.....	13

I Juridische grondslag

De ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bepaalt in haar artikel 30bis, §2, ingevoegd door artikel 56 van de ordonnantie van 14 december 2006, wat volgt:

"[...] BRUGEL wordt bekleed met een opdracht tot verlening van advies aan de overheid over de organisatie en de werking van de gewestelijke energiemarkt enerzijds, en met een algemene opdracht van toezicht op en controle van de toepassing van de hiermee verband houdende ordonnanties en besluiten anderzijds.

BRUGEL is belast met volgende opdrachten:

...

2° op eigen initiatief of op vraag van de Minister of de Regering, het uitvoeren van onderzoeken en studies of het geven van adviezen, betreffende de elektriciteits- en gasmarkt;

..."

De huidige studie wordt uitgevoerd op eigen initiatief van BRUGEL en past in het kader van de uitwerking van het gewestelijk beleid inzake energietransitie.

2 Aanleiding voor deze studie

De milieu- en klimaatdoelstellingen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zullen een reeks effecten en kosten genereren. We denken bijvoorbeeld aan de geleidelijke verdwijning van fossiele brandstoffen die gepaard zal gaan met een toename van het aantal elektrische verwarming (bv. met warmtepompen).

Een van de pistes die vaak naar voren worden geschoven, bestaat erin om het alternatief met de laagste CO₂-emissie goedkoper te maken en tegelijk het alternatief met de hoogste CO₂-uitstoot in dezelfde verhouding duurder te maken. Concreet gaat het erom het gebruik van elektriciteit minder duur te maken en het gebruik van gas duurder, bijvoorbeeld door het verschil in belasting tussen gas en elektriciteit te verkleinen (tijdelijk of definitief).

Deze aanpak, die vergelijkbaar is met een "tax shift", is bedoeld om het gebruik van aardgas te ontmoedigen (beperking van verwarmingsinstallaties op aardgas) en het gebruik van elektriciteit voor verwarming aan te moedigen, via energiezuinige oplossingen zoals warmtepompen.

In het kader van de toenemende elektrificatie echter kan deze *shift*¹ van gas naar elektriciteit gevolgen hebben voor huishoudens die nog op aardgas verwarmen en die bij gebrek aan financiële middelen of om eender welke andere reden niet kunnen investeren in een alternatieve verwarmingswijze. Hoewel "groen" gas zou kunnen bijdragen tot een globale decarbonisatie van het energiesysteem, zou de rol daarvan *a priori* beperkt blijven in het Brussels Gewest.

Het doel van het huidige document bestaat erin ideeën over een mogelijk herstel van het evenwicht van bepaalde kosten tussen elektriciteit en gas te delen en uit te wisselen om de samenhang met de maatregelen van het gewestelijk beleid te waarborgen.

De analyse blijft beperkt tot het onderzoeken van alternatieve toewijzingen van bepaalde kosten tussen elektriciteit en gas op het niveau van de distributienetbeheerder. De verschillende hefboomen zullen worden geïdentificeerd alsook de ermee verbonden obstakels krachtens de regelgeving.

3 Beoogde pistes op het niveau van de wetsbepalingen

3.1 De wegenisretributies

Voor zowel elektriciteit als gas voorziet de Brusselse wetgeving in een wegenisretributie. Dit bezettingsrecht leidt tot een verhoging van de gridfee die aan de gebruikers van het Sibelga-net wordt aangerekend via hun energiefactuur. Deze toeslag wordt integraal doorgestort aan de Brusselse gemeenten en wordt als volgt berekend:

- 0,25 centiem per kWh die wordt verdeeld aan een eindafnemer in hoogspanning²;
- 0,50 centiem per kWh die wordt verdeeld aan een eindafnemer in laagspanning³;
- 0,09 centiem per kWh aardgas die wordt verdeeld aan een eindafnemer.

¹ Deze overschakeling wordt nog verder versterkt door verschillende maatregelen die zijn opgenomen in het Brussels Lucht-Klimaat-Energieplan (<https://leefmilieu.brussels/burgers/onze-acties/gewestelijke-plannen-en-beleid/brussel-brengt-lucht-klimaat-en-energie-samen-een-geïntegreerde-visie-bwlke-en-gewestplan-lkep>)

² zoals bedoeld in artikel 2, 19° van de elektriciteitsordonnantie.

³ zoals bedoeld in artikel 2, 20° van de elektriciteitsordonnantie.

Deze bedragen worden jaarlijks geïndexeerd op basis van de consumptieprijsindex.

BRUGEL brengt hier enkele vaststellingen in herinnering met betrekking tot deze wegenisretributies:

- a) Momenteel wordt de wegenisretributie geïnd in evenredige verhouding met de hoeveelheid energie die wordt verdeeld. Er zou kunnen worden onderzocht of het interessant is om dit bedrag vast te stellen op basis van een capaciteitstarief (€/kVA) of een forfaitair tarief (€/jaar).
- b) De wegenisretributie, die veeleer als een belasting moet worden beschouwd⁴, is vandaag opgenomen in de distributietarieven in het Brussels Gewest. De wetgever zou meerdere kwesties kunnen bespreken:
 - De wegenisretributie uit de distributietarieven halen en opnemen in de factuur op dezelfde wijze als de rechten bedoeld in artikel 26 en artikel 20⁵ (zie punt 3.3). Desgevallend moet er ook worden nagedacht over de toepassing van de btw op deze retributie.
 - De wegenisretributie volledig weghalen uit de energiefactuur en in voorkomend geval vervangen door een andere vorm van belasting.

Een dergelijke benadering zou beantwoorden aan de Europese bepalingen inzake transparantie van de tarieven, zoals bedoeld in artikel 37⁶ en geïllustreerd door de consideransen 32 en 36 van richtlijn 2009/72/EG. Ze sluit ook aan bij de nieuwe Europese lijn die de Europese Commissie heeft vastgelegd via het "Clean Energy Package", dat streeft naar tarieven die transparanter zijn, een betere weergave zijn van de *cost* (kostenreflectief) en vrij zijn van eender welke overheidsinterventie.

- c) Voor de grootste klanten "gas" kan de wegenisretributie de grootste post zijn van de component "distributie".

De bedragen van de wegenisretributie die Sibelga aan de Brusselse gemeenten betaalt⁷, zijn voor 2022 gelijk aan:

€	ELEKTRICITEIT	GAS
Wegenisretributie	22.155.367	12.076.529

In 2023 komt dit voor een mediane residentiële klant neer op ca. € 19 per jaar voor LS-elektriciteit en op € 17 per jaar voor gas.

⁴ Een belasting is een heffing op de middelen van de burgers die in principe wordt aangewend voor diensten van algemeen nut. Het bedrag wordt vrij bepaald en moet niet noodzakelijk in verband staan met de eventuele kostprijs van een dienst. Een retributie is dan weer de tegenprestatie voor een verleende dienst. Er moet noodzakelijkerwijze een verband bestaan tussen het vastgestelde bedrag en de kostprijs of het belang van de dienst.

⁵<https://www.brugel.brussels/publication/document/beslissingen/2023/nl/BESLISSING-222-AANPASSING-TARIEVEN-DORREKENING-KOSTEN-GEbruIK-TRANSMISSIENET.pdf>

⁶ Opgenomen in artikel 59 van richtlijn 2019/944, hervorming van richtlijn 2009/72/EG.

⁷ Deze bedragen zijn niet noodzakelijk bestemd voor de financiering van energiegerelateerde maatregelen of van het wegennet.

3.2 De openbare dienstverplichtingen

Zowel voor elektriciteit als voor gas heeft de wetgever een reeks openbare dienstverplichtingen opgelegd aan Sibelga.

De meeste van deze opdrachten worden gefinancierd via de energiefactuur door middel van de distributietarieven.

De kosten van deze opdrachten voor 2022 zijn gelijk aan:

€	ELEKTRICITEIT	GAS
ODV (zonder openbare verlichting)	3.872.292	1.081.560 ⁸
ODV (openbare verlichting)	36.627.548 ⁹	0
	40.499.840	1.081.560

In 2023 komt dit voor een mediane residentiële klant neer op € 34 incl. btw per jaar voor LS-elektriciteit en op € 6 incl. btw per jaar voor gas.

In 2023 komt dit voor een gemiddelde residentiële klant neer op € 42 incl. btw per jaar voor LS-elektriciteit en op € 8 incl. btw per jaar voor gas.

Voor 2022 waren de kosten van de ODV voor Sibelga gelijk aan ca. 40,5 M€ voor elektriciteit en aan 1,1 M€ voor gas. Voor elektriciteit vertegenwoordigt de gemeentelijke openbare verlichting meer dan 90%¹⁰ van de kosten.

Hoewel de openbare verlichting gebaseerd is op een elektrische infrastructuur (die losstaat van het distributienet van Sibelga waarop de gebruikers zijn aangesloten), heeft de wetgever ervoor gekozen om het totaal van de kosten voor openbare verlichting op te nemen in de factuur voor elektriciteitsdistributie.

Er zou kunnen worden overwogen om de financiering van de openbare verlichting op een andere wijze te verdelen, waarbij de openbare verlichting uit de elektriciteitsfactuur wordt gehaald¹¹, bijvoorbeeld door een deel van de kosten voor openbare verlichting op te nemen in de factuur voor gasdistributie¹² of door deze kosten te financieren (volledig of gedeeltelijk) via de gewestelijke of de gemeentelijke begroting (zoals in Wallonië).

Juridisch gezien lijkt een dergelijke herevaluatie in overweging te kunnen worden genomen. Daar alle gebruikers profiteren van openbare verlichting, zou het niet in tegenspraak zijn met het non-discriminatiebeginsel om de kosten op een andere manier te verdelen tussen elektriciteit en gas, hetzij

⁸ In 2021 was dit bedrag gelijk aan ca. 3,5 M€.

⁹ In 2022 was de levering van elektriciteit bijzonder groot. In 2021 bedroeg deze post ca. 26,8 M€.

¹⁰ Historisch is dit gelijk aan 80%.

¹¹ BRUGEL heeft haar standpunt hierover al in herinnering gebracht in haar advies 20210126-315 betreffende het ontwerp van wijzigingsordonnantie.

¹² Op te merken valt dat de openbare verlichting, historisch en tot begin de jaren 1900, werkte op gas.

door openbare verlichting te beschouwen als een algemene openbare dienstverplichting, ongeacht de gebruikte energiedrager, hetzij door de openbare verlichting te financieren via een algemene belasting.

3.3 De rechten bedoeld in de artikelen 26 en 20septiesdecies

Voor zowel elektriciteit (art. 26) als gas (art. 20septiesdecies) bepaalt de Brusselse wetgeving dat "het bezit van een leveringsvergunning van elektriciteit/gas in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aanleiding geeft tot de inning van een (maandelijkse) bijdrage betaalbaar door natuurlijke en rechtspersonen die de vergunning hebben verkregen".

Deze bijdrage is afhankelijk van het vermogen dat ter beschikking wordt gesteld van laag- en middenspanningsklanten; voor gas is de bijdrage afhankelijk van het kaliber van de gasmeter.

De geïnde bedragen worden integraal gestort in de energiefondsen van het Gewest, die met name worden gebruikt voor de financiering van BRUGEL¹³ en van het gewestelijk energiebeleid.

Voor 2021 zijn deze bijdragen gelijk aan:

€	ELEKTRICITEIT	GAS
Artikelen 26 en 20septiesdecies	23.531.457	5.692.109

In 2023 komt dit voor een mediane en een gemiddelde residentiële klant neer op € 28,60 incl. btw per jaar voor elektriciteit < 13 kVA en op € 12,90 incl. btw per jaar voor gas (meter van het type G4).

We stellen vast dat deze bijdragen veel hoger zijn voor elektriciteit dan voor gas.

Daar de wetgever vrij is om het bedrag van deze bijdrage te bepalen, zou er *a priori* geen juridisch obstakel bestaan voor de wetgever om de bijdrage aan te passen, met behoud van het verband met het ter beschikking gestelde vermogen voor elektriciteit en met het kaliber van de meter voor gas.

3.4 Globale benadering

De verschillende hierboven vermelde posten vertegenwoordigen een door de elektriciteitsfactuur te financieren bedrag van ca. 86,2 M€ en een door de gasfactuur te financieren bedrag van ca. 18,9 M€. Ter illustratie toont de onderstaande tabel ook de beoogde overdrachten tussen fluida door de toewijzing of berekening van de verschillende posten te herzien:

- Scenario 50/50: alle posten (met uitzondering van de ODV die rechtstreeks worden toegewezen aan een fluïdum) worden op identieke wijze verdeeld tussen elektriciteit en gas;
- Scenario 65/35: alle posten (met uitzondering van de ODV die rechtstreeks worden toegewezen aan een fluïdum) worden verdeeld tussen elektriciteit en gas op basis van de verdeelsleutel die momenteel wordt gebruikt om de gemengde kosten te verdelen (zie *infra*);

¹³ Zoals bepaald in het advies van BRUGEL 20210126-315, is BRUGEL van mening dat haar opdracht in verband met het beheer van de installaties voor hernieuwbare energie (toekenning van groenestroomcertificaten ...) niet door dit fonds zou moeten worden gefinancierd maar wel via een specifieke dotatie.

- Scenario 50/50 bis: idem als scenario 50/50, behalve voor de openbare verlichting die niet langer wordt gefinancierd via de energiefactuur¹⁴.

miljoen €	Scenario 50/50		Scenario 65/35		Scenario 50/50 bis				
	ELEKTRICITEIT	GAS	ELEKTRICITEIT	GAS	ELEKTRICITEIT	GAS			
Wegenisretributie	22,2	12,1	17,1	17,1	22,3	12,0	17,1	17,1	
ODV (zonder openbare verlichting)	3,9	1,1	3,9	1,1	3,9	1,1	3,9	1,1	
ODV (openbare verlichting)	36,6	0,0	18,3	18,3	23,8	12,8	0,0	0,0	
Artikelen 26 en 20septiesdecies	23,5	5,7	14,6	14,6	19,0	10,2	14,6	14,6	
TOTAAL	86,2	18,9	53,9	51,1	68,9	36,1	35,6	32,8	
			Delta (€)	-32,3	32,3	-17,3	17,3	-50,6	14,0

We stellen vast dat de wetwijzigingen met als doel de wegenisretributies, de ODV en de artikelen 26 en 20 te herijken, zouden toelaten om kosten van elektriciteit over te brengen naar gas. Deze wijzigingen zouden moeten worden berekend om te verzekeren dat ze op budgettair vlak neutraal blijven (voor zover alle overige elementen ongewijzigd blijven) en tegelijk de samenhang versterken ten opzichte van de gewestelijke beleidskeuzes.

De vrijstelling (gedeeltelijk of volledig, tijdelijk of definitief ...) van sommige van deze posten zou eveneens in overweging kunnen worden genomen. Bijvoorbeeld voor beroepsbeoefenaars of huishoudens die energieverbeteringen aanbrengen aan hun gebouwen (verbetering van EPB ...), met gevolgen voor hun verbruik of uitstoot. Een andere te onderzoeken piste zou erin kunnen bestaan de bedragen ten laste van elektriciteit te verlagen en een geleidelijke verhoging van de retributie voor gas in te voeren.

Meer algemeen en voor zover er geen onderscheid wordt gemaakt op het niveau van de netgebruikers (huishoudens met een laag inkomen versus huishoudens met een hoog inkomen ...), zou er een nieuwe evaluatie kunnen worden gemaakt van de financiering van al deze toeslagen via de facturen voor energiedistributie¹⁵.

Op basis van nieuwe richtsnoeren die in een ordonnantie worden opgelegd, zouden de tarieven voor de financiering van de ODV, voorgesteld door Sibelga en gevalideerd door BRUGEL, rekening kunnen houden met andere verdeelsleutels.

¹⁴ Alle verdelingen van de te financieren bedragen tussen de facturen voor distributie van elektriciteit en gas kunnen in overweging worden genomen. Bijvoorbeeld: een ander scenario had erin kunnen bestaan om de openbare verlichting voor 100% te financieren via de gasfactuur.

¹⁵ De steun voor hernieuwbare energiebronnen werd niet specifiek onderzocht in het kader van deze analyse, daar dit aspect veeleer betrekking heeft op het deel "commodity". In het kader van de energietransitie kan het incoherent lijken om de kosten voor steun aan hernieuwbare energiebronnen enkel door te rekenen in de elektriciteitsfactuur. Het gebruik van algemene middelen kan logischer lijken (bv. via een belasting die bestemd is voor een fonds voor "energietransitie"). In dit verband is ACER de volgende mening toegedaan: "Network tariffs should not be used to subsidize energy technologies, which, if justified, should be done through specific policy mechanisms separate from network tariffs."

4 Pistes voor tarifiering

4.1 Verdeling van de gemengde kosten

In de mate van het mogelijke moeten de kosten rechtstreeks worden toegewezen aan het betrokken fluidum; dit betekent dat de onrechtstreekse kosten moeten worden beperkt. Wanneer een rechtstreekse toewijzing echter niet mogelijk is, dan dient men deze kosten te herverdelen op basis van transparante en objectieve verdeelsleutels.

De historische verdeelsleutel voor de gemengde kosten van Sibelga tussen elektriciteit en gas was 60/40. Tussen 2017 en 2020 is deze sleutel gestegen tot 62% voor elektriciteit en gedaald tot 38% voor gas. Sinds 2020 wordt een verdeelsleutel van 65/35 toegepast. Dit percentage werd bepaald op basis van het aandeel van de elektriciteitskosten in de onderhouds- en investeringskosten (het gemiddelde tussen 2015 en 2018 was gelijk aan 66,7%). Op basis van de huidige boekhoudkundige informatie lijkt deze sleutel momenteel de meest objectieve.

In dit deel beoordelen we de impact van een eventuele wijziging van deze verdeelsleutel.

Ter illustratie: het bedrag aan gemengde kosten dat op basis van deze sleutel wordt verdeeld, was in 2021 gelijk aan ca. 88,6 M€ voor OPEX en aan 12,3 M€ voor CAPEX. Hieronder staan de bedragen die het resultaat zijn van de toepassing van de 65/35-verdeelsleutel en wordt de impact voorgesteld in het geval waarin deze verdeling zou zijn toegepast met behoud van de huidige sleutel, of 50/50, of 50/50 exclusief IT (projecten uitgesloten):

€	2021		50/50		50/50 behalve voor IT	
	ELEKTRICITEIT	GAS	ELEKTRICITEIT	GAS	ELEKTRICITEIT	GAS
Andere	83.206	44.803	64.005	64.005	64.005	64.005
Andere kosten m.b.t. de infrastructuur	528.475	284.563	406.519	406.519	406.519	406.519
Studies	8.822.859	4.754.151	6.788.505	6.788.505	6.788.505	6.788.505
Kosten van klantenmanagement	3.291.031	1.799.667	2.545.349	2.545.349	2.545.349	2.545.349
IT-kosten (exclusief projecten)	25.432.244	13.694.285	19.563.264	19.563.264	25.432.244	13.694.285
Kosten van algemene diensten	14.166.371	7.603.415	10.884.893	10.884.893	10.884.893	10.884.893
Beheer van de toegangscontracten	1.939.508	1.044.351	1.491.930	1.491.930	1.491.930	1.491.930
Pensioenbijdragen	3.359.770	1.809.107	2.584.438	2.584.438	2.584.438	2.584.438
Totaal	57.623.464	31.034.343	44.328.903	44.328.903	50.197.883	38.459.924
		delta €	-13.294.561	13.294.561	-7.425.581	7.425.581

Deze verdeelsleutel (65/35) wordt ook gebruikt voor gemengde investeringen:

€	2021		50/50	
	ELEKTRICITEIT	GAS	ELEKTRICITEIT	GAS
Administratieve gebouwen	1.353.945	729.048	1.041.497	1.041.497
IT-uitrusting	2.848.723	1.533.928	2.191.325	2.191.325
Rollend materieel	1.861.249	1.002.211	1.431.730	1.431.730
Kantoormeubilair & -benodigdheden	1.573.963	847.519	1.210.741	1.210.741
Laboratoriumgereedschap apparatuur	453.427	244.153	348.790	348.790
Administratieve terreinen	0	0	0	0
TOTAAL	8.091.307	4.356.858	6.224.082	6.224.082
		delta €	-1.867.225	1.867.225

De toekomstige methodologie 2025-2029 voorziet in een overgang naar een reguleringsmodel van het type *revenue cap*. Elke wijziging in de verdeelsleutel voor de gemeenschappelijke kosten zou een aanpassing van het maximaal toegestane inkomstentraject over deze periode vereisen. Daarom worden er op dit moment geen grote veranderingen op dit gebied overwogen. Het gaat immers om extra aanpassingen die slechts een relatief beperkte impact zouden hebben op de tarieven¹⁶.

Vanuit juridisch oogpunt kan echter worden overwogen om gas meer te belasten dan elektriciteit.

Wat betreft kruissubsidies lijkt het er inderdaad op dat het principe waarop het verbod is gebaseerd, begint te wankelen. In december 2021 heeft de Europese Commissie een pakket aangenomen voor de markten van waterstof en koolstofarm gas dat bestaat uit drie belangrijke voorstellen van wetgeving¹⁷; het ontwerp van verordening van het Europees Parlement en de Raad met betrekking tot de interne markten voor hernieuwbaar gas en aardgas en voor waterstof¹⁸ bepaalt in considerans 8 wat volgt:

*"(8) It is, generally, most efficient to finance infrastructure by revenues obtained from the users of that infrastructure and to avoid cross-subsidies. Moreover, such cross-subsidies would, in the case of regulated assets, be incompatible with the general principle of cost-reflective tariffs. **In exceptional cases, such cross-subsidies could nonetheless bring societal benefits, in particular during earlier phases of network development** where booked capacity is low compared to technical capacity and uncertainty as to when future capacity demand will materialise is significant. Cross-subsidies could therefore contribute to reasonable and predictable tariffs for early network users and de-risk investments for network operators. Cross-subsidies could thus contribute to an investment climate supportive to the Union's, decarbonisation objectives. Cross-subsidies should not be financed by network users in other Member States, regardless as to whether directly or indirectly. It is thus appropriate to collect financing for cross-subsidies only from exit points to final customers within the same Member State. **Moreover, as cross-subsidies are exceptional, it should be ensured that they are proportional, transparent, limited in time and set under regulatory supervision.**"*

Artikel 4 van dezelfde ontwerpverordening bepaalt wat volgt:

Artikel 4. Afzonderlijk gereguleerde activa

1. Een transmissie- of netbeheerder die gereguleerde diensten voor gas, waterstof en/of elektriciteit biedt, voldoet aan de eisen inzake de ontvlechting van de boekhouding zoals bepaald in artikel 69 van [de in COM(2021) xxx voorgestelde herschikte gasrichtlijn] en artikel 56 van Richtlijn (EU) 2019/944, en heeft afzonderlijk gereguleerde activa voor gas, elektriciteit of waterstof. Afzonderlijk gereguleerde activa waarborgen dat:

a) inkomsten uit diensten, verkregen uit het verlenen van specifieke gereguleerde diensten alleen kunnen worden gebruikt om de kapitaal- en bedrijfskosten terug te verdienen met betrekking tot de activa die in de gereguleerde activa zijn opgenomen op basis waarvan de gereguleerde diensten zijn verleend;

b) de waarde van de activa wordt vastgesteld als ze naar andere gereguleerde activa worden overgedragen. De aan de overgedragen activa toegekende waarde wordt gecontroleerd en goedgekeurd door de bevoegde

¹⁶ (± 15 M€ in verhouding tot 3,9 TWh elektriciteit, ofwel $\pm 0,0038$ €/kWh)

¹⁷ Een hervormingsverordening betreffende de Europese markten voor gas en waterstof; een hervorming van de richtlijn betreffende de Europese markten voor gas en waterstof; en een nieuwe verordening met als doel de methaanemissies in de energiesector van de EU te verminderen.

¹⁸ Regulation of the European Parliament and of the Council on the internal markets for renewable and natural gases and for hydrogen (recast), 15.12.2021, COM(2021) 804 final, 2021/0424 (COD).

regulerende instantie. De waarde wordt zo vastgesteld dat er geen kruissubsidiëring plaatsvindt.

2. Een lidstaat kan financiële overdrachten tussen afzonderlijk gereguleerde diensten in de zin van het eerste lid toestaan, mits:

- a) alle voor de financiële overdracht benodigde inkomsten als een specifieke heffing worden geïnd;
- b) de specifieke heffing alleen wordt geïnd op exitpunten van eindverbruikers binnen dezelfde lidstaten als begunstigde van de financiële overdracht;
- c) de specifieke heffing en de financiële overdracht of de aan de berekening ten grondslag liggende methoden voorafgaand aan de toepassing ervan door een in artikel 70 bedoelde regulerende instantie worden goedgekeurd¹⁹;
- d) de goedgekeurde specifieke heffing en financiële overdracht en de methoden, indien goedgekeurd, worden bekendgemaakt.

3. De regulerende instantie mag een in lid 2 bedoelde financiële overdracht en specifieke heffing alleen goedkeuren op voorwaarde dat:

- a) nettoegangstarieven worden geheven van gebruikers van de gereguleerde activa die begunstigde zijn van een financiële overdracht;
- b) de som van de financiële overdrachten en de inkomsten uit diensten die via de nettoegangstarieven worden geheven, niet lager is dan de toegestane inkomsten;
- c) een financiële overdracht wordt goedgekeurd voor een beperkte periode van maximaal een derde van de afschrijvingstermijn van de betrokken infrastructuur].

4. Uiterlijk [vaststellingsdatum = 1 jaar] doet ACER aanbevelingen aan transmissie- of netbeheerders en de regulerende instanties ten aanzien van de methoden:

- a) voor de bepaling van de waarde van de activa die worden overgedragen aan andere gereguleerde activa en voor de bestemming van eventuele daaruit voortvloeiende winsten en verliezen;
- b) voor de berekening van de omvang en de maximale looptijd van de financiële overdracht en de specifieke heffing;
- c) voor de criteria om bijdragen aan de specifieke heffing toe te wijzen aan de met de gereguleerde activa verbonden eindverbruikers.

ACER werkt de aanbevelingen ten minste om de twee jaar bij.

Deze ontwerpverordening is nog niet aangenomen maar doorloopt een gewone wetgevende procedure (vroegere gezamenlijke beslissing) die nog niet is afgerond²⁰. De Raad en het Europees Parlement moeten elk hun standpunt bepalen en hun voorstellen van aanpassingen aan de tekst formuleren. De Raad heeft al zijn standpunt bepaald in eerste lezing²¹, en hoewel er al een *draft* bestaat

¹⁹ Er moet nog worden vastgesteld welke deze instantie zal zijn. Het document bevat geen artikel 70. Ik moet wat opzoeken om na te gaan om welke instantie het precies gaat.

²⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/HIS/?uri=CELEX%3A52021PC0804>

²¹ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7911-2023-INIT/nl/pdf>

van het standpunt van het Parlement²², wordt er nog steeds gewacht op het officiële standpunt van het Parlement in eerste lezing²³. A priori lijkt het beginsel zoals uiteengezet in het voorstel van de Commissie niet in twijfel te worden getrokken, ook al lijken de modaliteiten het voorwerp van besprekingen te zijn.

Als deze verordening in werking zou treden, zou ze rechtstreeks toepasselijk zijn, zonder dat ze moet worden omgezet in nationale regelgeving. We zouden daarom kunnen overwegen ons op dit artikel te baseren om een andere verdeling van de gemengde kosten en de tariefsaldi tussen elektriciteit en gas vast te stellen of aan te bevelen.

Bovendien wijst ACER er in een recent document²⁴ op dat zichzelf en de CEER de principes van kostenreflectiviteit en "beneficiary-land" blijven promoten bij de vaststelling van de nettarieven; ze erkent echter dat kruissubsidies een in overweging te nemen optie zouden kunnen vormen om het gebruik van waterstof te ontwikkelen bij de introductie ervan, waarbij men bijzondere waakzaamheid aan de dag dient te leggen wat betreft de implementatie en in een strikt kader moet voorzien.²⁵

4.2 De tariefsaldi

Tariefsaldi zijn de verschillen tussen de reële kosten en de begrote kosten alsook tussen de reële volumes en de begrote volumes. Deze cumulatieve regulatoire saldi zijn aanzienlijk in het Brussels Gewest.

De volgende tariefmethodologie voorziet in een mechanisme om deze tariefsaldi aan te passen en te verrekenen. Momenteel zijn deze tariefsaldi vergelijkbaar met een schuld van de netbeheerder aan de gebruikers en worden ze opgenomen in de overlopende rekeningen van de balans van de DNB (passiva). Het lijkt daarom niet relevant om in dit verband specifieke maatregelen in overweging te nemen.

De tariefsaldi voor gas kunnen niet worden aangewend voor elektriciteit en omgekeerd, daar dit een kruissubsidie zou vormen tussen activiteiten en niet zou voldoen aan de bepalingen van de ordonnantie.

Het opzetten van een fonds via de oprichting van een autonome structuur *ad hoc* is iets wat gebeurt in andere economische sectoren (meer bepaald in de nucleaire sector met het opzetten van een provisiefonds voor ontmanteling). Dit houdt in dat er een autonome structuur met eigen rechtspersoonlijkheid wordt gecreëerd. Overigens is het ingewikkelder om dit type structuur op te zetten (controlemodaliteiten ...).

²² https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2023-0032_NL.html

²³ [https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?lang=en&reference=2021/0424\(OLP\)](https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?lang=en&reference=2021/0424(OLP))

²⁴ Het document dateert van 20 december 2021, i.e. 5 dagen na de lancering door de Europese Commissie van het pakket voor herziening van de gaswetgeving.

²⁵ ACER, Position Paper on the Key Regulatory Requirements to Achieve Gas Decarbonisation, p. 8 en 9. https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKewiB3Iir3YT6AhVP3qQKHRLIDDgQFnoECBAQAQ&url=https%3A%2F%2Fwww.acer.europa.eu%2Fsites%2Fdefault%2Ffiles%2Fdocuments%2FPosition%2520Papers%2FACER-CEER%2520Position%2520paper%2520on%2520gas%2520decarbonisation_final.pdf&usg=AOvVawIIWHd65Rrc6WNXVIqVw5_d

5 Conclusies

Uit de analyse blijkt dat wijzigingen met het oog op een evolutie van de verdeling van bepaalde kosten tussen elektriciteit en gas op korte tot middellange termijn in overweging kunnen worden genomen. Een dergelijk nieuw evenwicht tot stand brengen is echter niet mogelijk zonder de huidige Brusselse wetgeving te wijzigen.

De impact van de verschillende maatregelen op de eindfactuur van de consumenten werd niet geëvalueerd²⁶ in het kader van deze verkennende analyse²⁷, maar de beoogde benadering zou erop neerkomen een signaal te geven dat coherent is met de doelstellingen van het Gewest op het vlak van de energietransitie en zou het verschil in belasting tussen gas en elektriciteit verkleinen.

²⁶ Bij de vaststelling van deze bedragen zou er rekening kunnen worden gehouden met de evolutie van de volumes die tijdens de komende jaren zullen worden verdeeld en met het aantal aan- en afsluitingen van klanten alsook met de duidelijke richtsnoeren die de wetgever bepaalt.

²⁷ Het moet echter laag blijven in verhouding tot het totaalbedrag van de globale energiefactuur.